

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 65/21
Luxemburg, 13 aprilie 2021

Concluziile avocatului general în cauza C-561/19
Consortio Italian Management and Catania Multiservizi SpA/ Rete
Ferroviaria Italiana SpA

Avocatul general Bobek: Curtea ar trebui să își revizuiască jurisprudența (criteriile CILFIT) cu privire la obligația instanțelor naționale de ultim grad de a solicita o decizie preliminară

Curtea ar trebui să statueze că existența acestei obligații depinde de trei condiții cumulative: (i) o problemă generală de interpretare a dreptului Uniunii; (ii) care, în mod obiectiv, poate face în mod rezonabil obiectul mai multor interpretări posibile; (iii) pentru care răspunsul nu poate fi dedus din jurisprudența existentă a Curții

În anul 2017, Consiglio di Stato (Consiliul de stat, Italia), în calitate instanță națională de ultim grad, a sesizat Curtea de Justiție în contextul unui litigiu privind un contract de achiziții publice de servicii de curățenie în anumite stații de tren italiene. Curtea a pronunțat hotărârea sa în anul 2018¹. Părțile la acest litigiu au solicitat atunci Consiglio di Stato să adreseze noi întrebări preliminare. Astfel, în anul 2019, Consiglio di Stato a sesizat Curtea cu alte trei întrebări.

În concluziile sale prezentate astăzi și astfel cum l-a invitat Curtea, avocatul general Michal Bobek examinează doar prima dintre aceste întrebări prin care Consiglio di Stato solicită să se stabilească dacă o instanță națională de ultim grad este obligată să efectueze o trimitere preliminară pentru interpretarea dreptului Uniunii în împrejurările descrise mai sus. Prin urmare, această întrebare privește interpretarea **articolului 267 al treilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), care impune instanțelor naționale de ultim grad să sesizeze Curtea de Justiție cu o trimitere preliminară.**

Avocatul general Bobek arată că concluziile sale se referă exclusiv la trimiterile preliminare pentru *interpretarea* unui act al Uniunii, iar nu la cele privind validitatea unui astfel de act. Acesta subliniază de asemenea că, pe lângă *obligația* de a adresa o cerere de decizie preliminară, o instanță națională de ultim grad, precum orice altă instanță națională, are întotdeauna *opțiunea* de a solicita asistența Curții de Justiție pentru interpretarea dreptului Uniunii, dacă apreciază că este necesar pentru se pronunța cu privire cauza aflată pe rolul său.

În ceea ce privește „esența” obligației de trimitere preliminară, avocatul general Bobek conchide că se impune ca Marea Cameră să intervină pentru a revizui jurisprudența relevantă actuală, în special „criteriile CILFIT”². Prin urmare, **Marea Cameră ar trebui să clarifice cu exactitate care sunt în prezent natura și întinderea obligației de a efectua o trimitere preliminară prevăzută la articolul 267 al treilea paragraf din TFUE, precum și excepțiile de la aceasta.**

Avocatul general Bobek propune Curții să statueze că instanțele naționale de ultim grad sunt obligate să adreseze o cerere de decizie preliminară pentru interpretarea dreptului Uniunii dacă sunt îndeplinite trei condiții cumulative: 1) în litigiu se pune **o problemă generală de interpretare a dreptului Uniunii**; 2) dreptul Uniunii poate **face în mod rezonabil obiectul mai multor interpretări posibile** și 3) modul în care acesta trebuie interpretat **nu poate fi dedus nici din**

¹ Hotărârea Curții din 19 aprilie 2018, Consortio Italian Management și Catania Multiservizi SpA/Rete Ferroviaria Italiana SpA ([C-152/17](#)).

² În hotărârea sa istorică din 6 octombrie 1982, CILFIT și alții ([283/81](#)), Curtea a stabilit trei excepții de la obligația de a adresa o cerere de decizie preliminară care revine instanțelor de ultimă grad: 1) întrebarea nu este relevantă pentru soluționarea litigiului; 2) există un precedent al Curții («*acte éclairé*») și 3) dreptul Uniunii este atât de evident încât nu lasă loc niciunei îndoieli rezonabile cu privire la modul de soluționare a întrebării adresate («*acte clair*»).

jurisprudența existentă a Curții, nici dintr-o singură hotărâre a Curții care să fie suficient de clară.

În opinia avocatului general, **lipsa uneia singure dintre aceste condiții dispensează instanțele de ultim grad de obligația de a efectua o trimitere preliminară.** Prin urmare, dacă acestea decid să nu adreseze o întrebare preliminară, instanțele naționale de ultim grad ar trebui să explice totuși în mod corespunzător care dintre aceste condiții nu a fost îndeplinită și de ce. În mod alternativ, dacă ele decid să adreseze o întrebare preliminară în pofida existenței unei jurisprudențe relevante, acestea ar trebui să își motiveze în mod expres dezacordul și, în mod ideal, să explice care ar trebui să fie, în opinia lor, abordarea adecvată.

Pentru a propune această soluție, avocatul general Bobek analizează jurisprudența Curții în materie, semnalând deficiențele sale. Mai exact, acesta arată că respectarea obligației de a adresa o cerere de decizie preliminară în temeiul articolului 267 al treilea paragraf TFUE ar putea fi impusă prin angajarea răspunderii statului sau printr-o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor. Cu toate acestea, nici instanțele naționale, nici Curtea însăși nu aplicat niciodată în mod coerent criteriile CILFIT în cadrul unor asemenea proceduri.

Avocatul general Bobek constată că se admite în general că obligația de efectua o trimitere preliminară vizează interpretarea uniformă a dreptului Uniunii de către toate instanțele din orice stat membru și în întreaga Uniune. În această privință, avocatul general contestă însă **excepția** denumită „**acte clair**”, și anume absența oricărei îndoieli rezonabile cu privire la aplicarea corectă a dreptului Uniunii într-o cauză specifică. Dintr-o perspectivă logică, o obligație care a fost instituită pentru a asigura un obiectiv general nu poate depinde de nicio îndoială subiectivă cu privire la soluția care trebuie oferită într-o anumită cauză. Dimpotrivă, aceasta trebuie să depindă de divergențe obiective în cadrul jurisprudenței naționale susceptibile să compromită în consecință interpretarea uniformă a dreptului Uniunii în cadrul Uniunii Europene.

Avocatul general Bobek subliniază că **uniformitatea urmărită nu se situează și nu s-a situat niciodată la nivelul soluției fiecărei cauze individuale, ci la nivelul normelor juridice care trebuie aplicate.** În principiu, aceasta înseamnă că, chiar și atunci când normele juridice sunt în mod rezonabil uniforme (*interpretare*), soluțiile specifice oferite pot fi diverse (*aplicare*).

Acesta observă, de asemenea, că a devenit dificil să se găsească un domeniu în care nu este necesară asistența în interpretare din partea Curții. Se observă în prezent o creștere copleșitoare a numărului de cereri de decizie preliminară, în timp ce resursele judiciare ale Curții de Justiție nu sunt nelimitate. În acest context, obligarea instanțelor naționale de ultim grad să efectueze trimiteri preliminare în fiecare cauză în care există orice formă de îndoială rezonabilă este nefezabilă și nejustificată.

MENȚIUNE: Concluziile avocatului general nu sunt obligatorii pentru Curtea de Justiție. Misiunea avocaților generali este de a propune Curții, în deplină independență, o soluție juridică în cauza care le este atribuită. Judecătorii Curții urmează să deliberaze în această cauză. Hotărârea va fi pronunțată la o dată ulterioară.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al concluziilor se publică pe site-ul CURIA în ziua lecturii.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536